

HFD 2017 ref. 32

Det förhållandet att giltighetstiden för ett uppehållstillstånd understiger ett år utgör inte hinder mot folkbokföring.

3-4 §§ folkbokföringslagen (1991:481)

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 5 juni 2017 följande dom (mål nr 3113-16).

Bakgrund

En utlänning som måste ha uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige får folkbokföras här endast om detta villkor är uppfyllt eller om det finns synnerliga skäl för att han eller hon ändå ska folkbokföras. Därtill förutsätts att utlänningen kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila i landet under minst ett år.

G.P. anmälde att hon flyttat till Sverige från Iran den 29 april 2015 och ansökte om att folkbokföras här. Hon uppgav att hon skulle bo permanent i Sverige för att leva tillsammans med sin make – som har en doktorandtjänst vid Luleå tekniska universitet och som är folkbokförd här sedan den 1 september 2009 – samt återopade ett uppehållstillstånd som gällde från och med den 1 april 2015 till och med den 3 januari 2016. Skatteverket avslag hennes ansökan med motiveringen att giltighetstiden för uppehållstillståndet understeg ett år.

G.P. överklagade till förvaltningsrätten som upphävde Skatteverkets beslut och förklarade att G.P. skulle folkbokföras i Sverige enligt sin ansökan, dvs. från och med den 29 april 2015. Enligt förvaltningsrätten uppställer folkbokföringslagen (1991:481) inte något krav på att ett uppehållstillstånd ska ha en giltighetstid om minst ett år. Vidare fann förvaltningsrätten att det saknades anledning att anta något annat än att G.P. avsåg att vistas i Sverige till dess att hennes make slutfört sin doktorandutbildning, vilket beräknades ske under år 2017.

Kammarrätten avslag Skatteverkets överklagande och anförde bl.a. att de faktiska omständigheterna kring G.P.s vistelse i Sverige var ostridiga samt att hon fick anses ha visat sin avsikt att vistas i Sverige i minst ett år.

G.P. är sedan den 18 januari 2016 folkbokförd i Sverige med stöd av en ny flyttningsanmälan.

Yrkanden m.m.

Skatteverket yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska fastställa Skatteverkets beslut och anför bl.a. följande.

Bestämmelsen i folkbokföringslagen om krav på uppehållstillstånd kom till för att kodifiera tidigare praxis. Ett upptagande i folkbokföringen förutsätter att vistelsen är avsedd att pågå minst ett år och att uppehållstillstånd finns för perioden (prop. 1990/91:153 s. 90 f.). Om utgångspunkten i stället är att uppehållstillstånd med kortare giltighetstid än ett år generellt kan ligga till grund för folkbokföring är frågan vilka faktorer som Skatteverket ska väga in i bedömningen. I ett folkbokföringsärende bör Skatteverket inte föregå Migrationsverkets prövning av en persons eventuella ansökan om förlängt uppehållstillstånd.

G.P. anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande.

I folkbokföringslagen finns inte något uttryckligt krav på att uppehållstillståndet ska ha en giltighetstid om minst ett år. Något sådant krav framgår inte heller av förarbetena. Detta talar för att lagstiftaren ansett att man vid beslut om folkbokföring även ska kunna ta hänsyn till andra omständigheter än uppehållstillståndets giltighetstid, såsom sökandens avsikt med vistelsen samt varaktigheten av en anställning eller utbildning.

Det är ostridigt att hon vid tidpunkten för ansökan hade för avsikt att bo i Sverige under den tid hennes make är doktorand, dvs. åtminstone fram till år 2017. Det fanns alltså stöd för att hennes vistelse i Sverige skulle komma att vara i minst ett år från den dag hon anmälde inflyttning.

Skälen för avgörandet

Rättslig reglering m.m.

De allmänna förutsättningarna för folkbokföring framgår av 3 § folkbokföringslagen. Enligt första stycket ska den folkbokföras som efter inflyttning anses vara bosatt i Sverige. En person anses bosatt här i landet om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila i landet under minst ett år.

En utlänning som måste ha uppehållsrätt eller uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige, får enligt 4 § första stycket folkbokföringslagen folkbokföras endast om detta villkor är uppfyllt eller om det finns synnerliga skäl för att han eller hon ändå ska folkbokföras.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Huvudregeln är alltså att en utlänning som måste ha uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige inte får folkbokföras här om inte detta villkor är uppfyllt. Detta krav har motiverats med att det genom folkbokföringen inte ska ges utrymme för att personer som inte har rätt att vistas i landet får del av olika förmåner. Innehav av uppehållstillstånd utgör dock inte en förutsättning för att kvarstå som folkbokförd. Förlust eller avsaknad av uppehållstillstånd medför t.ex. inte en automatisk avregistrering (prop. 1990/91:153 s. 91 och prop. 2012/13:120 s. 40 f. och 56).

En utlänning som måste ha uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige ska också, vid det tillfälle då han eller hon ansöker om att bli folkbokförd, uppfylla den allmänna förutsättningen för folkbokföring, dvs. det ska kunna antas att utlänningen kommer att tillbringa sin dygnsvila här under minst ett år. Frågan är vilken betydelse uppehållstillståndets giltighetstid har för bedömningen av om denna förutsättning är uppfylld.

I förarbetena till bestämmelsen i 4 § första stycket folkbokföringslagen om uppehållstillstånd som förutsättning för folkbokföring berördes den då rådande administrativa praxisen på området. Innebörden av denna, som hade kommit till uttryck i dåvarande Riksskatteverkets allmänna råd, var att en utomnordisk invandrare skulle folkbokföras endast om han hade fått ett uppehållstillstånd som avsåg en vistelse här för minst ett år (prop. 1990/91:153 s. 91). Som framgått intogs emellertid inte någon bestämmelse med den innebörden i lagtexten. Av förarbetena kan inte heller utläsas någon avsikt att ge bestämmelsen en vidare innebörd än vad som framgår av dess ordalydelse.

Det är således inte en nödvändig förutsättning för folkbokföring av en utlänning som måste ha uppehållstillstånd för att få vistas här, att tillståndet har en giltighetstid om minst ett år.

G.P. uppgav i sin flyttningsanmälan att hon hade för avsikt att bosätta sig i Sverige och leva tillsammans med sin make här. Make var redan folkbokförd i Sverige och hade en anställning som innebar att han kunde antas komma att stanna här åtminstone fram till 2017. Annat har således inte framkommit än att det vid tidpunkten för G.P.s ansökan kunde antas att hon skulle komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila i landet under minst ett år. Förvaltningsrätten hade därmed fog för sitt förordnande om att G.P. skulle folkbokföras enligt sin ansökan. Överklagandet ska därmed avslås.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

I avgörandet deltog justitieråden *Jermsten, Knutsson, Silfverberg, Baran* och *Gäverth*. Föredragande var justitiesekreteraren Cecilia Nermark Torgils.

Förvaltningsrätten i Luleå (2015-10-29, Beselin):

Förvaltningsrätten konstaterar att bestämmelsen i 4 § folkbokföringslagen inte innehåller något krav på att ett uppehållstillstånd ska ha en minsta giltighetstid. Det som är avgörande för om folkbokföring ska ske är istället att det kan antas att personen kommer att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila i landet under minst ett år, 3 § folkbokföringslagen. Vid den prövningen kan uppehållstillståndets giltighetstid ha betydelse som en av flera relevanta omständigheter. Den är dock inte ensamt avgörande (se Kammarrättens i Göteborg dom den 2 december 2014 i mål 2881-14).

Av handlingarna i målet framgår följande. G.P. och hennes make har uppehållstillstånd som gäller för tiden den 1 april 2015 till den 3 januari 2016. Hon har inte haft uppehållstillstånd tidigare. Hennes make är antagen på en utbildning på forskarnivå och anställd som doktorand på heltid vid universitetet i Luleå sedan den 17 oktober 2012. Anställningen är tidsbegränsad enligt reglerna i 5 kap. högskoleförordningen. Han deltar i ett projekt som planeras pågå under tiden 2012-2017 och avslutas med doktorsexamen år 2017. Hans studier fortlöper enligt individuell studieplan.

Det saknas anledning att anta annat än att G.P.s make avser att vistas i Sverige åtminstone under den tid som motsvarar den utbildning som han är antagen till. Hans examen är beräknad till år 2017. Det saknas även anledning att anta annat än att hans maka G.P. kommer att vistas i landet lika länge som han.

G.P. uppfyller därmed kraven för att folkbokföras. Skatteverket har alltså inte haft skäl för att avslå hennes ansökan om folkbokföring. G.P. anmälde inflyttning den 4 maj 2015, mindre än en vecka från inflyttningdagen den 29 april 2015. Hon ska således folkbokföras från och med sistnämnda dag (se 35 § folkbokföringslagen). – Förvaltningsrätten bifaller, med upphävande av Skatteverkets beslut, överklagandet på så sätt att G.P. ska folkbokföras i Sverige enligt sin anmälan den 29 april 2015.

Kammarrätten i Sundsvall (2016-05-17, Törnered, Ferm Brodén och Karlsson):

De i förvaltningsrättens dom redovisade faktiska omständigheterna kring den planerade vistelsen i Sverige för G.P. och hennes make, och främst när det gäller syftet med vistelsen, den tidsmässiga planeringen, villkoren för makens studier och G.P.s planer för sin vistelse, är inte ifrågasatta av Skatteverket. Med beaktande av dessa ostridiga fakta och vad som framgår av författningar och förarbetsuttalanden finner kammarrätten att G.P. har visat sin avsikt att vistas i Sverige i minst ett år. Som förvaltningsrät-

ten funnit uppfyller hon därmed kraven för folkbokföring. Skatteverkets överklagande ska därför avslås. – Kammarrätten avslår överklagandet.